

در نامه «گوهر» این بحث گشوده میشود و صاحب نظران و نقادان میتوانند با رعایت کامل عمه جوانب کار هر شعر یا نثر و کتاب و رساله و مقاله را، در کمال ادب و نزاکت و انصاف و بطور مستدل و منطقی مورد بحث و نقد قرار دهند و نظرات صائب خود را، آزادانه، ابراز دارند.

این نکته گفتنیست که برحسب اصول معارف و متداول جهان، نوشته‌ای و کتابی و بطور کلی اثری در خور بحث و نقد صاحب نظران است که براساسی بلند پایه و گرانمایه و نفوذ و سنجیده و مهم و عالی و صاحب آن عالم و فاضل و محقق و متبحر باشد و در حقیقت به ارزش نقد و بحث بیارزد پس از این نظر، انتقاد علامت تکریم و تحقیر نیست بلکه نشان تکریم و تعظیم است.

گوهر

نقد و بحث

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نقد و بحث بر کتاب مجمل التواریخ و القصص

تصحیح شادروان استاد ملک الشعراء بهار

چاپ اول ۱۳۱۸ شمسی

- ص ۳۴۰ س ۴ «ایشان» چون قبلا مادر را بصورت مفرد آورده است یا باید ضمیر «وی» بیاورد یا اگر ایشان درست باشد «مادران» گفته شود.
- ص ۳۴۰ س ۲۲ و ۲۳ ط نادرست و «ط» درست است.
- ص ۳۴۱ س ۱ «ایها السیده» غلط و ایتهالسیده صحیح است.
- «بفعلاً» این املا نادرست است زیرا این کلمه بدووجه در لغت وارد

* آقای عبدالحمید بدیع الزمانی، استاد دانشکده ادبیات و دانشکده الهیات

دانشگاه تهران، ازادیبیان و دانشمندان گرانمایه معاصر.

- شده است اول: «فجأة» بافتح فاعو سکون جیم و فتح همزه و در آخر تاء تانیث . دوم : فجاعة بضم فاء و همزه مفتوحه بعد از الف و تاء تانیث در آخر ، و اینکه مردم کلمه را فجأة یعنی بضم قاه و سکون جیم تلفظ میکنند نادرست است .
- ص ۳۴۱ س ۲۳ «لشیثی» املای صحیح این کلمه چنین است: «لشیث»
 «طا نادرست و ط صحیح است .» س ۲۵
 «بفجأ» به ص ۳۴۱ س ۱۶ مراجعه شود . ص ۳۴۲ س ۶
 «بن موسی» غلط است زیرا نام هادی «موسی» بوده است . ص ۸
 «المولده» در تصحیح این کلمه دو احتمال وجود دارد اول آنکه بجای مولدة ، مستولثة باشد، یعنی کنیزی که از او فرزند خواهند تا پس از زادن فرزند آزاد شود ، دوم : آنکه مولثة تصحیف «بربرية» باشد چه خیزران بربری بوده است . ص ۹
 «شربا» غلط و مشرباً با میم مضموم و شین ساکن و فتح راء بی نقطه صحیح است ، یعنی آمیخته . ص ۲۰
 «طا غلط و ط صحیح است .» ص ۲۱
 «بزیح» تلفظ این کلمه بفتح بای يك نقطه و زای نقطه دار و عین بی نقطه است و فقط روایت طبری درست است . ص ۲۱
 «مروان بن حفصه» نادرست و «مروان بن ابی حفصه» صحیح است . ص ۱۷
 «تولدها» این کلمه باین شکل معنی ندارد و باید بجای آن «تولد یافت» باشد . ص ۳۴۳ س ۲
 «تولد یافت» باشد .
 «المکارم» فتحه روی میم غلط چاپی است و باید ضمه باشد . ص ۱۶
 «دانش» ش در آخر دانش زائد است و داد کافی است و شاید در موقع تألیف «لقبه» را به لقب دانش ترجمه کرده باشد . ص ۲۲
 صحیح این مصراع که محشی نتوانسته آن را تصحیح کند چنین است: ص ۳۴۴ س ۴
 لا قصر عنها ولا بلغتها
 «مروان حفصه» به ص ۳۴۲ س ۱۷ رجوع شود ص ۹
 «قصیده» نادرست و «قصیده‌ای» صحیح است . «جامها» برای عدم اشتباه بهتر آن است که جامه‌ها نوشته شود . «نامها» ظاهراً نافه‌ها درست است . ص ۱۴
 «درارة بن محمد العری» گرچه این شخص شناخته نشد ولی در اسم او «درارة» بادال غلط و بازای نقطه دار صحیح است زیرا در اعلام عربی بهمین صورت (زرارة) آمده است . ص ۳۴۵ س ۵
 «مصلی» غلط و «مصلای» صحیح است . ص ۱۳

یادداشت‌هایی بر کتاب «التوسل الی التوسل»

تألیف بهاء‌الدین محمدبن مؤید بغدادی

منشی علاء‌الدین تکش خوارزمشاه، قرن ششم هجری

چاپ تهران - ۱۳۱۵ شمسی شرکت سهامی چاپ

- در شماره فروردین ص ۱۰۳ : س ۸ اشتباه و س ۷ درست است .
- ص ۱۱ س ۱۱ «بازین» ظاهراً «بازاین» است .
- ص ۱۲ س ۵ «طرف» این کلمه مبهم است و شرح داده نشده .
- طرف با طاء مضموم جمع طرفه است یعنی چیز نو و زیبا و احتمال دارد که طرف بفتح طاء بمعنی حریف و هم‌بازی باشد و شاید در اصل حریف بوده که به «طرف» تصحیف شده است.
- ص ۱۳ س ۹ «مقتضی» در اینجا غلط «مقتضای» صحیح است چنانکه در پیش هم اشاره شد .
- ص ۱۴ س ۱۴ محتمل است بجای کلمه متن «سحر» و آنچه در حاشیه آمده است «نجر» بانون و حاء خطی باشد که بمعنی گلوگاه و سینه است .
- ص ۱۵ س ۱۵ «اقدامناعن» غلط و «اقدامناعلی» صحیح است
- ص ۱۶ س ۱ «ملک‌پرور» باید «ملک‌پروری» باشد .
- ص ۱۶ س ۱۵ «و مها کرد» ظاهراً مهنا در اینجا امکان ندارد زیرا در پائین همین کلمه آمده است و شاید معنی باشد که مطابق رسم کاتبان یای آن بصورت الف نوشته شده است .
- ص ۱۷ س ۵ حاشیه گرچه نقل از نسخه است ولی محشی لازم بود در نظربگیرد که «خاف‌الله» معنی ندارد و قطعاً «أخاف» بوده است که مترداف است با «خوف» . و همچنین است در نسخه بدل بعدی این کلمه .
- ص ۱۷ س ۱۰ «اعداد» نادرست و «اعداد» صحیح است .
- ص ۱۸ س ۱۴ «شتیا» متن صحیح است و آنچه در حاشیه آمده نادرست است .
- ص ۱۸ س ۱۴ آیه شریفه در آغاز «و» دارد و حاجت نبود که محشی برای تصحیح آن به نسخه بدل توسل جوید .
- ص ۱۸ س ۲۱ «اصراع» جای شگفتی است که محشی عبارت صحیح متن را فرو گذاشته و بکتاب لغت هم مراجعه نکرده تا ببیند «اصراع» بدین معنی نیامده است و همانا وجه مذکور در متن کاملاً صحیح است .
- ص ۱۸ س ۱۷ «دواعی» اظهار نظر محشی وجهی ندارد زیرا شارع اول بمعنی راه و شارع دوم بمعنی شریعت گذار است که مراد حضرت رسول (ص) میباشد .
- ص ۱۸ س ۱۹ «وقوف و غایات آن» ظاهراً «حدود و غایات آن»
- ص ۱۸ س ۱۸ «اطالی هوقی» بدین صورت در عبارت نادرست است و باید «ووقای» نوشته شود .